

HORDALAND STATSADVOKATEMBETER

Riksadvokaten
Postboks 8002 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.: 2013001335

Vår ref.: 2013001410 ESN/etj

17. september 2013

HØRING – NOU 2013:9 ETT POLITI – RUSTET TIL Å MØTE FREMTIDENS UTFORDRINGER (POLITIANALYSEN)

Jeg viser til riksadvokatens brev av 5. juli 2013 i anledning ovennevnte høring.

For den del av politianalysen som er betegnet ”kvalitetsreformen”, tiltrer en de generelle målsetninger slik de kommer til uttrykk i pkt. 15.4.1 om kunnskapsbasert oppgaveløsning med nasjonalt forankrede kvalitetssikringsrutiner. Det fremgår under samme punkt at utvalget finner at arbeidstidsbestemmelsene er bestemmende for politiets evne til å allokere personelle ressurser og at dette gjør seg gjeldende innenfor politiets døgnkontinuerlige operative tjeneste og etterforskning av alvorlig kriminalitet som krever etterforskningsressurser på døgnkontinuerlig basis. Det siste er kun riktig i den forstand at dette trekker vesentlige ressurser. Arbeidstidsbestemmelsene får imidlertid også betydning for all annen form for etterforskning. Et stadig fokus på beredskap og operativ responsevne har de senere år helt åpenbart fått stor betydning for kapasiteten til å forestå etterforskning generelt i alle politidistrikt.

Den del av anbefalingene som fremkommer under 15.4.2 med deloverskrift ”straffeforfølgning” synes i stor grad å omhandle oppgaver som i utgangspunktet tilligger riksadvokatembetet og Den høyere påtalemyndighet. I en tid der ressursallokering til etterforskning er under press, blir det desto viktigere at forholdet mellom rettssikkerhet og prosessøkonomiske hensyn styres av påtalemyndigheten. På samme måte kan en vanskelig se for seg at målsetning for kvaliteten på etterforskningen bør bestemmes av andre enn sluttbrukeren av produktet som er påtalemyndigheten.

En ser av premissene for kap. 15 jf pkt. 15.3.7, at måltallene for oppklaringsprosent, saksbehandlingstid og frifinnelse i noen grad vurderes. Det er imidlertid så mange faktorer som spiller inn i analysen av disse tall at gjennomgangen synes lite egnet til opplysning. Som eksempel kan nevnes at når Oslo politidistrikt har lav saksbehandlingstid på sine grove typer fra bolig både hva angår ikke oppklarte og oppklarte saker synes dette tatt til inntekt for at politidistriktet prioriterer riktig og kanalisere ressurser til saker hvor det finnes bevis som gir grunnlag for videre etterforskning. At politidistriktet samtidig har en av de laveste oppklaringsprosentene i landet for denne typer saker, gjøres i denne sammenheng ikke til en del av analysen. Erfaring fra eget distrikt tilsier som over nevnt, at sk. ”hverdagskriminalitet” blir skadelidende ved store politidistrikts prioritering.

En tiltrer politistudiens forslag om å fjerne sivile gjøremål fra politiet slik det kommer til uttrykk i pkt. 5.2 med presiseringer i pkt. 11.4.

Den vesentligste del av høringen synes å være den såkalte ”struktureformen”. Ved gjennomgang av dagens organisering av politiet slik det fremgår i kap. 12, tiltrer en utvalgets betraktning om at en har for mange tjenestested som trekker veksler på budsjett og administrasjon uten å yte tilstrekkelig polititjeneste til å forsvare dette. En tiltrer i denne sammenheng utvalgets forslag om å fjerne begrensningen i politiloven § 16 slik at lokal kommuneadministrasjon får uttalerett, men ikke ”vetorett” ved endring i politidistriktenes struktur på driftsenhetsnivå jf utredningens pkt. 6.1.

En tiltrer også utvalgets utgangspunkt slik det kommer til uttrykk i pkt. 6.2 om et behov for større og tyngre fagmiljøer med spisskompetanse i distriktene. En tiltrer imidlertid ikke utvalgets tilnærming til likhet mellom distriktene. Størrelsen ”håndterbar geografisk utstrekning” vil etter vår oppfatning måtte variere noe ut fra forskjellige demografiske og geografiske utfordringer. Likhet i størrelse fra et politidistrikt til et annet er etter vår oppfatning ikke det viktigste, men at hvert distrikt settes i stand til å løse sine oppgaver. Det fremgår av pkt. 6.2.1.2. at en regionsmodell som foreslått (6 politidistrikter) vil ”... kunne etablere tilstrekkelige fagmiljøer innenfor (...) spesialisert etterforskning, påtale og kriminalteknikk. Alt dette uten tilførsel av ekstra ressurser”. Det fremgår av utredningens pkt. 12.5.3.1 at utvalget legger til grunn at et ”robust politidistrikt” skal ha et visst minimum av personell for bekjempelse av bestemte kriminalitetsområder. Utvalget legger til grunn at bemanningen vil måtte variere ut fra det enkelte politidistrikt og kan være høyere enn det angitte nivå.

Etter vår mening gir en slik oppstilling liten mening i hva som vil være nødvendig for å håndtere et politidistrikt som det foreslåtte region Vest. I regionen vil Norges to neststørste byer ligge i samme distrikt med en mellomstor by (Haugesund) i midten. Bergen og Stavanger har begge store finansmiljøer i tillegg til spesiell industri som olje – offshore – oppdretts- og shippingindustri lokalisert langs hele kysten. Bergen og Stavanger er storbyer med tilhørende forstedsomland som vil trenge egne analyser og egne tilpassede strategier for kriminalitets-bekjempelse. Begge byer har betydelig organisert kriminalitet. Det ligger som kjent 2 broløse fjorder mellom disse byene og altså en egen by med egne utfordringer i midten. En felles administrasjon på tvers av disse geografiske hindringene vil neppe gi noen av de forventede stordriftsfordeler i tilstrekkelig grad. En politimester for storvestlandet vil således i realiteten bli et nytt ledelsesnivå. Det vil stadig være behov for tunge lokale organisasjoner både i Bergen og Stavanger. En ser at det kan være mulig å trekke Haugaland enten mot Bergen eller Stavanger skjønt geografien også her lager store utfordringer. En ser imidlertid ikke de stordriftsfordeler som utvalget synes å finne ved å lage ett fagmiljø som skal forestå kriminalitetsbekjempelse langs hele kysten. De oppgitte minimumsbemanninger som er beskrevet ovenfor vil under enhver omstendighet bli vesentlig for små og en ser at det foreslåtte region Vest vil være større. Imidlertid vil selve koordineringen antakelig kreve mer enn en vil oppnå i stordriftsfordeler. Det vil til enhver tid pågå store etterforskningsoppgaver og hovedforhandlinger innen både org.krim, økonomisk kriminalitet og vold- og sedelighetskriminalitet i alle tre byer med tilliggende store omland. En koordinering av de ressursene som kreves til dette, på tvers av 3 bygrenser, med ressurser som allerede i dag synes knappe i forhold til oppgaveløsningen, kan en vanskelig se vil gi stordriftsfordeler.

Erfaringen fra Hordaland er at i skjæring mellom ressurser og resultatoppnåelse opplever en et stadig økende press på etterforskningskapasitet ettersom fokus de senere år i større grad har dreiet mot vakt og beredskap og tilførsel av ressurser til dette. Dette har resultert i et økende behov for kapasitetshenleggelse og prosessuelle påtaleunntakelser. De foreslåtte strukturendringer synes ikke å ha som formål å bedre kapasitet eller evne til etterforskning.

De svakheter som påpekes ved dagens struktur jf pkt. 12.12.4, som et hinder for politiets mulighet til å drive effektiv løsning av sine kjerneoppgaver, er rettet mot de mange små tjenestesteder på driftsenhetsnivå.

Det vises vil hva som er anført over om tilslutning til endring i politiloven § 16. En ser ikke problemet med små ineffektive driftsenheter løst ved å slå sammen så store enheter som Rogaland, Haugaland og Hordaland politidistrikt til ett. I forhold til antall personer avsatt til for eksempel bekjempelse av organisert og alvorlig kriminalitet, økonomisk kriminalitet eller vold og sedelighets kriminalitet samt påtalejurister, synes modellene slik de kommer til uttrykk på figurene i vedleggets 4. 10 til 4. 15 å vise at sammenslåing kun medfører at de samme personer skal løse de samme oppgaver under en større ledelse. Det vises til hva som er anført over om å etablere et nytt ledelsesnivå. En får ikke fjernet behovet for regional styring i både Haugesund, Bergen og Stavanger og har i tilfelle kun oppnådd å etablere ytterligere et nivå opp til regionspolitimesteren. For den del av politiets kjerneoppgaver som gjelder kriminalitetsbekjempelse, er det en fare for at oppgave-løsningen vil gå tyngre istedenfor smidigere.

Som det fremgår av ovenstående vil en ikke anbefale en så omfattende sammenslåing som utvalget går inn for. I høyden den såkalte mellommodell slik at en unngår å legge landets 2 neststørste byer i samme politidistrikt.

Eirik Stolt-Nielsen